

Filitalia, de vereniging voor verzamelaars van postzegels van Italië en gebieden, Vaticaan en San Marino, is opgericht op 25 oktober 1997. K. v. K. Rijnland nr. 28077878. Het verenigingsjaar loopt van 1 januari t/m 31 december, opzeggingen vóór 1 oktober. Contributie: € 15 per jaar, overmaken op rekening IBAN NL17RABO0346819369 t.n.v. Filitalia. Contributie buitenland: € 20 per jaar. Dit blad verschijnt zes keer per jaar. Losse nummers € 2,50. **ISSN 2211-5048**

Jaargang 19, nummer 1, februari 2016
www.filitalia.nl

EEN LAATSTE GROET AAN ERITREA

Deze brief is afkomstig van het schip Duilio dat in 1943 Italiaanse burgers repatrieerde van Eritrea naar Italië. Het is zonder frankering verzonden door Elena Zagato in hut nummer 326 naar een achterblijver in Asmara (Eritrea). Volgens de afstempelingen is het epistel op 24 juli 1943 verzonden tijdens een tussenstop in Zuid-Afrika. Bij aankomst op 30 oktober 1943 is het stuk beport met portzegels met overdruk M.E.F. Meer over de post in de Tweede Wereldoorlog met het moederland in dit nummer. Kijkt u even in de catalogus wat deze zegels op brief staan?

IN DIT NUMMER:

ITALIAANSE KRIJGSGEVANGENEN EN HET VATICAN
HOE KAN JE EEN VERZAMELING OPLEUKEN
ONTWERPERS VAN POSTZEGELS (3)
DE VEILING OP 20 FEBRUARI

ITALIAANSE KRIJGSGEVANGENEN BLIJ MET HET VATICHAAN

Vincent Prange

De ongeveer een miljoen Italiaanse soldaten, die zich gedurende de gehele Tweede Wereldoorlog aan de geallieerden overgaven, werden over de gehele wereld verspreid. Bij dit aantal kwamen ook nog eens vele duizenden burgers die uit de koloniën werden verjaagd. De situatie bij de geallieerden is ongeveer vergelijkbaar met de vluchtelingenstroom die Europa thans te verwerken krijgt.

De Italiaanse soldaten in Oost-Afrika (AOI) gaven zich al in de eerste maanden van 1941 over en werden eerst in de regio opgevangen (Somalië, Egypte, Kenia) en vervolgens verspreid naar gevangenkampen in Zuid-Afrika, India en Australië. Regio-opvang: klinkt u dat niet bekend in de oren?

Het zal me een toestand geweest zijn. Het ging direct al om 60.000 militairen uit Africa Orientale Italiana en dan ook nog eens 50.000 burgers, voornamelijk uit het zeer vijandig gezinde Ethiopië. De opvang in Afrikaanse gebieden was problematisch: tropische ziekten lagen op de loer en op zo'n grote hoeveelheid soldaten en burgers was natuurlijk niet gerekend. Zo overleed zelfs een 'hooggeplaatste' als de gouverneur van AOI en onderkoning van Ethiopië, de edelman Amedeo d'Aosta, al spoedig na z'n gevangenneming in een militair ziekenhuis in Nairobi aan malaria. Ongeveer 28.000 burgers werden in mei 1942 gerepatrieerd via wit geverfde schepen, die door de Engelsen gedwongen werden via Kaap De Goede Hoop te varen. Een reis onder zeer slechte omstandigheden van twee weken. (Zie voorpagina).

Al die Italiaanse soldaten achter prikkeldraad verveelden zich natuurlijk te pletter en velen vergingen van heimwee. Geen wonder dat er natuurlijk vol verlangen uitgekeken naar nieuws van het thuisfront.

Maar er waren nauwelijks verbindingen, de militaire vliegtuigen hadden weinig ruimte voor postzakken en de eigen veldpost ging natuurlijk voor. Het Rode Kruis verzorgde post via Genève; het Vaticaan deed dit ook via zijn eigen kanalen en bovendien was het mogelijk via Radio Vaticana boodschappen te verzenden.

Ons vorig jaar overleden lid dr. Kortekaas heeft er alles aan gedaan om bewijzen te verzamelen van

deze hulpdienst van het Vaticaan. Hij schreef zelfs parochies aan om te vragen of zij nog correspondentie in hun bezit hadden. In een enkel geval had hij succes waardoor hij uiteindelijk een dozijn brieven, kaarten en radioboodschappen had verzameld. Deze getuigenissen zijn verspreid over een lange periode. Zij dateren van mei 1941 tot september 1946 en komen uit alle windstreken van de aarde.

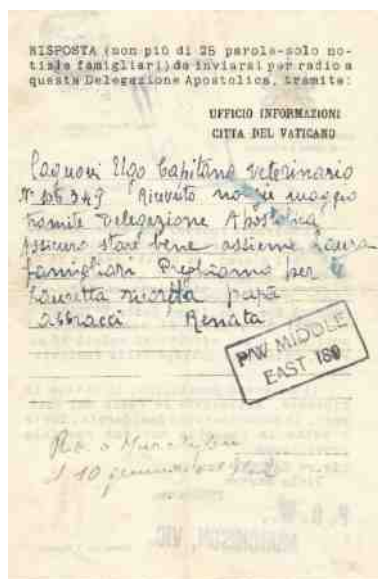
Deze brieven zijn in de veiling vorig jaar door mij aangekocht en ik wil u een paar opmerkelijke zaken laten zien, te beginnen met brieven van de familie Cagnoni in Pesaro. Volgens een notitie van Kortekaas komen deze brieven uit het familiearchief van Cagnoni en heeft hij ze op een Italiaanse veiling gekocht.

De eerste brief dateert van 2 mei 1941 en is verzonden door de apostolisch gedelegeerde van Egypte en Palestina te Cairo, Zamalek (Egypte), monseigneur Gustavo Testa aan mevrouw Renata Cagnoni in Pesaro. Hij had haar man, veterinaire kapitein Cagnoni in een krijgsgevangenkamp in Egypte

bezoekt en hij verzekerde haar dat hij in goede gezondheid verkeerde. Tevens kreeg zij de gelegenheid om op de achterzijde een persoonlijke mededeling te schrijven van ten hoogste 25 woorden, die door Radio Vaticana zou worden uitgezonden. Op de voorzijde staat het stempel van de delegatie, maar ook een stempel en een censuurstempel van het krijgsgevangenkamp Murchison in Victoria, Australië. Op de achterzijde staat het stempel van het Egyptische kamp P/W Middle East 180. Hoe is dit te verklaren? Het briefje is verzonden van Egypte naar de Ufficio Informazioni Città del Vaticano. Dit kantoor zond het briefje door aan mevrouw Cagnoni in Pesaro. Zij schreef op de achterzijde het bericht aan haar man, daarna ging het terug naar het gevangenkamp in

Egypte. Onder het laatst geschreven woord (de naam Renata) staat het stempel van het kamp.

maanden later dus! Maar waarschijnlijk was dezelfde boodschap al veel eerder door Radio Vaticana uitgezonden en door de Apostolische delegatie in Australië gehoord en doorgegeven aan de (wanhopige) kapitein.

Dat de Apostolische delegatie in North Sidney goed naar Radio Vaticana luisterde en de boodschappen van de familie van krijgsgevangenen snel door gaf, blijkt uit nog twee brieven. Beide zijn van de Apostolic Delegation, 40 Edward Street, North Sidney, N.S.W. en bevestigen de ontvangst van de radioboodschappen, die hooguit tien woorden lang mochten zijn. Het eerste briefje dateert van 4 maart 1942 en werd volgens de potloodaantekening op 13 maart door kapitein Cagnoni ontvangen.

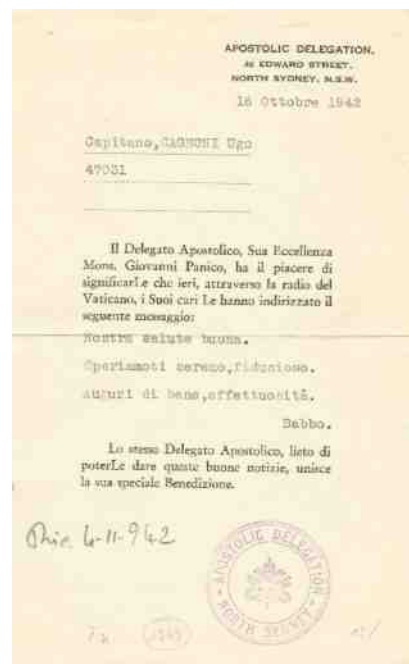
Kapitein Cagnoni was echter inmiddels overgeplaatst naar Australië. Dus werd het briefje doorgezonden en in Murchison op de voorzijde gecensureerd en afgestempeld. Volgens een handgeschreven mededeling werd het bericht op 10 januari 1942 aldaar ontvangen. Bijna acht

De tweede identieke brief, maar met andere tekst werd verzonden op 16 oktober 1942 en op 4 november ontvangen. Ik neem aan dat dit nog jarenlang zo is doorgegaan.

Ik heb nog een brief van deze familie, een formulier

van de Staatssecretaris, Ufficio Informazioni, Città del Vaticano. Verzonden op 2 april 1946 door Renata, vrouw van de kapitein met interessante inhoud: "Ik ontvang regelmatig berichten - laatste in juni 1945 - verzeker je de prima staat van onze gezondheid, Laura (dochter) en grootouders.

"Kussen". Lees ik dat goed? Regelmatig: bijna een jaar geen nieuws? Het bericht kwam bij Ugo Cagnoni op 11 juni 1946 binnen. Hopelijk werd hij niet veel later gerepatriëerd!

De arme Italianen zaten werkelijk over alle uithoeken van het Britse rijk verspreid. Hier een formulier van de Apostolic Delegation in Bangalore, India, van 6 juni 1945, waarin een radioboodschap bestemd voor kapitein Luigi Misciatelli werd doorgegeven. Op de achterzijde was ruimte voor een antwoord van alweer ten hoogste 25 woorden, dat op 16 juni 1945 werd verzonden naar zijn zuster Marianna in Rome. De boodschap is uiteraard voorzien van de nodige

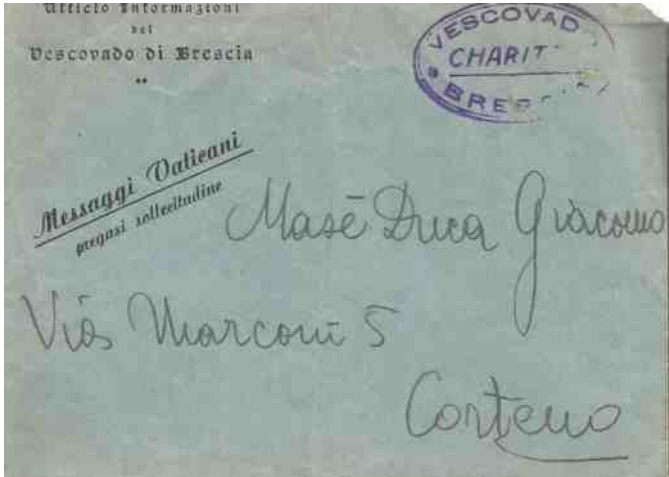
of liever onnodige (de oorlog was immers voorbij) censuurstempels.

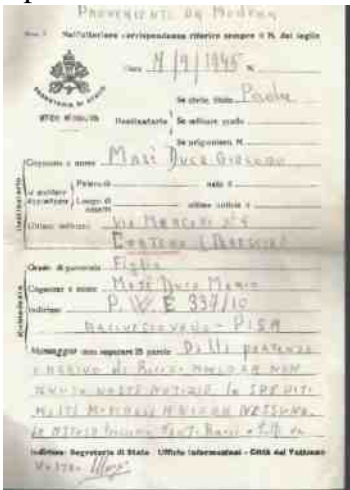
Ik kan u ten slotte nog twee brieven laten zien met de bijbehorende envelop. De eerste is door de Segreteria di Stato di Sua Santità, Ufficio Informazioni verzonden naar mevrouw Nicolina Tassini in Senigalla, gedateerd 22-7-1943. Het briefje is gedateerd 20 februari 1943 (vijf maanden daarvoor) en was afkomstig van haar man, kolonel Giuseppe Tassini, die net als kapitein Misciatelli in Bangalore gevangen zat. Haar man schrijft o.a. dat hij sinds 3 september 1942 geen brief meer van haar heeft ontvangen. Dankzij het Vaticaan kreeg hij dus eindelijk wat van haar te

horen. Wat zal hij blij geweest om zijn met het berichtje van 25 woorden!

Ook na de oorlog ging het Vaticaan flink door met het verzenden van boodschappen. Ook binnen Italië zelf. Ik laat u weer een briefje zien met de bijbehorende envelop, die portvrij werd verzonden door het bisdom Brescia aan een adres aldaar. Het briefje bevat een boodschap van zoon Mario die als adres opgaf kamp E 337/10, Arcivescovado (aartsbisschoppelijk paleis) in Pisa (volgens Google midden in de stad). Datum op het briefje: 7 september 1945, vier maanden nadat generaal Keitel de overgave van Duitsland had ondertekend!

VEILING BIJEENKOMST IN UTRECHT 20 FEBRUARI 2016					
Veilingcondities: Zie onze website of in oudere nummers					
SCHRIFTELIJKE BIEDINGEN INZENDEN TOT 19 FEBRUARI 19.00 UUR.					
Nr.	o/*	jaar	Een bijzondere veiling vol restanten, verzamelingen, curiosa en geschiedenis	cat.wrde	inzet
Wij beginnen met de bijzondere kunstenaarscollectie van Dr. Kortekaas (zie artikel in dit blad!). Alles tegen spotprijzen!					
1	map		Gesigioneerde foto, FDC Vaticaan en zes originele aquarellen van Kosiki Kimiko (uniek)		50,-
2	map		Manfredi/Rudelli, 10 gesigioneerde covers en 12 gesigioneerde max.kaarten van deze kunstenaars van Vaticaan zegels		15,-
3	map		Alero Quietì, 1 brief, 25 max.kaarten en 8 FDC's alles gesigioneerd door de kunstenaar		20,-
4	map		Emilio Greco, 3 Foto's (1 gesigioneerd) 2 gesigioneerde FDC's van deze zeer belangrijke kunstenaar. RRR		20,-
5	map		Eros Donnini, beroemd ontwerper: 1 kaart, foto, hand geschreven brief en 4 FDC's alles gesigioneerd met lange lijst van zijn ontwerpen voor S. Marino, Italië en Vaticaan. RR		25,-

6	map		Tsugio Ogata. Belangrijk Japans kunstenaar. 2 FDC's, 10 Max.kaarten en 2 brieven. Alles van het Vaticaan en door hem gesigneerd.		20,-
7	map		Mariano Malatesta, 1 handgeschreven kaart 2 FDC-kaarten Italië. Gesigneerd		10,-
8	map		Lelio Scorzelli, bekend kunstenaar, 1 handgeschreven kaart en 10 gesigndeerde maximumkaarten/FDC's		15,-
9	map		Casimira Dubrovski Paartjes van de Vaticaan serie M.Goretti gesigneerd		10,-
10	map		Tullio Mele, 2 handgeschreven brieven, 1 boekje, 4 halve vellen proeven (45 ex.) en 1 FDC; alles door hem gesigneerd en ook 1 FDC met handtekeningen van Tullio Mele en collega Alero Quieti. Prachtcollectie!		20,-
11	mapje		A. H. Th. Smit ontwerper Nederlandse Natozegel 1974. Brief in Defensie-envelop, plus 2 blokjes gesigndeerde zegels en 1 gesigndeerde FDC		10,-
			Partijtjes. Van alles wat.		
12	doos		Schoendoos met 100-en brieven, etc.voornamelijk van Italië. Dump prijs		30,-
13	zak		Grote zak/envelop met 70 covers Italië/Vaticaan/San Marino		12,-
15	o		Rondzendboekje Italië restwaarde €45		5,-
16	o		Rondzendboekje Italië/Vaticaan restwaarde €21		3,-
17	o		Rondzendboekje Italië, restwaarde €8		1,-
18	zak		Zak zegels Z.Afrika, Indonesië, Vaticaan. Flinke cat.waarde		Bod
19	**		2 spannende env. vol zegels hele wereld. Leuk als cadeau!		Bod
			Zegels, series etc. Vaticaan		
20	***	1980	Vaticaan. Enkele series op kaartje.		Bod
21	***	2000	1202 Europa, S298 Joh. Paulus 80j. en S299 Sixtijnse Kapel I	20,-	4,-
22	***	2000	nog zo'n kavel als nr. 21	20,-	4,-
23	***	2002	S316 Cimabue en S317 San Leone	12,-	3,-
24	***	2002	S311 Basilica Vaticana	14,-	4,-
25	***	2009	1485-1491 80j. Vaticaan zonder foglietto 89, 1493 Devozione Europe, S370 Europa 2009	16,-	4,-
26	***	2009	S372 Fr. Romano, 1501 Massaja, S373 Disputa, S371 IFLA	18,-	4,-
27	***	2009	S374 Pausreizen, 1509 Lingua Italiana, S373 Muziek, 1513 Braille, 1514 Concilio	27,-	8,-
28	***	2011	1560 Madrid 2011, S393 Pausreizen	18,-	5,-
29	***	2011	Libretto 19, Natale	7,-	2,-
30	***	2010	S392 Natale 2011, S381 Vat. Bibliotheek	17,-	4,-
31	***	2012	S400 pausreizen	16,-	5,-
32	***	2003	Libretto 10, Vincent van Goghboekje	6,-	2,-
33	***	1994	S254 Arch. Congres, 995 Cina	8,-	2,-
34	o	1994	als kavel 33 maar dan gestempeld	8,-	2,-
35	***	1999	Foglietto 45, Terra Sancta	12,-	3,-
36	***	2008	S365 Anno Paolino, S367 Natale 2008, S384 Natale 2010	11,-	3,-
37	***	2010	1544 Chini, S388 Europa, 1545 Pasqua, 1553 Paulus II, 1571 Enciclico, 1574 Bosovich	21,-	6,-
38	***	2011	S386 150 j. postzegels, S387 Benedetto XVI, S390 Stanza, S392 Natale 2011	26,-	7,-
			Zegels, Italië en koloniën		
39	o	2012	Italië 9 gestempelde zegels uit 2011		3,-
40	***	1903	Eritrea, Sas 19c kopstaande opdruk	240,-	20,-
41	***	1924	Eritrea. S.18, kleurige opdrukserie, super postfris	250,-	50,-
42	**	1936	Eritrea, luchtpostserie S49. Zeer lastige serie	160,-	40,-
43	**	1903	Eritrea, port nr. 9, de 2 Lire "in alto" RR	300,-	35,-
			Libia		
44	o	1937	144 en 145 de 5 en 10 lire tanding 11 echt gestempeld RR Topserie!	1400,-	250,-

45	o	1940	163, de nagekomen 5 Lire tanding 14, zonder watermerk, echt gestempeld. RR	250,-	50,-
46	***	1925	Oltra Giuba S. 2 en S. 7 de nummers 16/7 en 42/4 Onvindbaar in deze kwaliteit	860++	175,-
47	**	1916	Somalia , S. 15 de Rode Kruis serie	260,-	40,-
48	(*)	1975	Italië , 4 proeven		10,-
			VERZAMELINGEN. ALLES ZEER LAAGGEPRIJSD!		
49	Br.	1812	Prefilatelie. Verzameling van een 30-tal brieven, leuke stempels, etc.		70,-
50	o	1863	Speciaalverzameling op 7 albumbladen van de 15c, nr. 12 en 13 met nauwkeurig aangegeven de afwijkingen etc. daarna DLR Londen 14-22 en 9 brieven. Leuk om opnieuw op te zetten en uit te breiden!		75,-
51	verz.		Italiaanse Koloniën. Mooie verzameling in insteekboek in totaal 26 pagina's vol gestempeld en ook ongestempeld materiaal.		120,-
52	verz.		Italië. Mooie volle gestempelde verzameling van 1863-1989 in DAVO-album. Vanwege de bekende stempelproblematiek in de 30-er jaren zeer lage inzet		250,-
53	verz.		San Marino. Leuke hoeveelheid in stockboek zowel *** als o. Lage inzet		15,-
54	verz.		Oude Staten. Zeer mooie verzameling met een veelvoud aan materiaal. Met toppers, sterk in Sardinië en Sicilië (alleen al de inzet waard). Een vluchtige telling (veel niet meegeteld) komt uit op €200.000 !		1000,-
55	***	nieuw	Italië. Voorraad <i>geldige</i> zegels. Zo te gebruiken! Nominaal €105		25,-
			Posthistorie, Brieven, Curiosa		
56	br.	1943	Italië/Frankrijk bezetting Mentone. 2 brieven uit België en 2 kaarten uit Menton. Verschillende stempels, censuur etc. Schaars materiaal!		85,-
57	krt.	1936	Speciale kaart Athene-Berlijn met speciale stempels. RR		15,-
58	krt.	1941	2 spec. Kaarten filatelistendagen OND in Bologna. 1 kaart zeer mooi ontwerp!		30,-
59	br	1947	Brief naar Praag juist gefrankeerd met 3 x 1 lire luchtpost. Zeldzame frankering		25,-
60	br	1849	Voorfilatelie 2 brieven met interessante stempels. Plus complete krant uit 1876. Mooi stempel Illasi. Postzegel helaas verwijderd.		45,-
61	br	1940	Malmedy (onbezet België) Hoog gefrankeerde brief naar Argentinië. LATI		30,-
62	krt.	1916	Kaart uit Brünn naar Fiume. Gefrankeerd met 2 anti-Italiaanse vignetten. RR		25,-
63	krt.	1950	Europakaart. Bolzano-Bolzano met 6 x 1 lire Valori gemelli). Deze kaart ontworpen door Rein Dirksen werd in de 6 EEG-landen uitgegeven. De Italiaanse kaart is zeer zeldzaam!		25,-
64	doc	1900	9 reclameplaatjes van Smits thee met postbodes en postzegels van andere landen		40,-
65	doc	1900	10 reclameplaatjes Grootes Cacao. Afbeeldingen postvervoer in andere landen		50,-
66	doc.	1860	3 koninklijke decreten met aankondiging en beschrijving van de uit te geven postzegels. Uniek!		30,-
67	krt.	1951	Nieuwjaarskaart met 5 zegels van Al Lavoro waarvan de middenstukken zijn verwisseld. Een bijzondere 2 Lire, nergens in Sassone!		15,-
68	krt.	1914	Eerste Wereldoorlog. Kaart met speciaal stempel Genova Esposizione naar Dld. Verzonden op 29.7.1914. De volgende dag brak WO I uit. Zeer bijzonder!		20,-
69	br.	1912	Brief Venezia-Torino met 4 x nr. 97 op de 1e dag van uitgifte!	220,-	50,-

70	o	1937	S88, de Colonie estive. Complete serie incl. luchtpost op hotelpapier Parc-hotel in Merano, 16 waarden mooi afgestempeld 3.7.1937. Gerekend als los gestempeld	2700,-	400,-
71	br	1939	Expresbrief naar Stockholm met o.a. S1802 (cw 60) maar ook de 1,20 (nr.8) non emesso. Nog nooit gezien op brief		50,-
72	krt.	1917	A1, de 1e LP-zegel op speciale gevlogen kaart		25,-
73	br.	1920	Smyrna , de 25 c. Michetti per PM 171 naar Amsterdam		25,-
74	br.	1937	Ethiopia . 3 veldpostbrieven naar Italië mooie frankeringen		25,-
75	***	1972	Paus . Joh.Paulus II. Het beruchte Pauszegel in 3 D op plastic van Bhutan		5,-
76	doc	1939	Rodi . Koopcontract met 50 lire aan 3 verschillende belastingzegels Rhodosstad		10,-
77	doc	1949	Eritrea Nuova . Complete Italiaanse krant gefrankeerd met 10 c Eng. Bezetting		100,-
78	cind.	1927	Italië . Compleet vel sluitzegels Fiera di Milano 1928 25 ex. RR		10,-
79	cind.	1906	Italië . Compleet vel hulp driehoekszegels Sicilia 1906 50ex. RRR staat in de vignetten catalogus 2015 €450.- en in de oude CEI €500		40,-
			NAGEKOMEN INZENDING. OPGELET!		
80	***	1896	Non emesso. Huwelijk VE III met prinses Elena 20c. Bruinrood RR CEI:	1000,-	200,-
81	***	1922	E8, de non emesso Expresse 1,20 lire (zie ook 71). Keur Raybaudi	600,-	75,-
82	***	1947	Convegno Filatelico Venezia Serie gebr. Bandera overdrukt		5,-
83	o	1945	Aosta. Paartje gebr. Bandera in Frans en Italiaans		15,-
84	***	2009	Carnet van gezamenlijke uitgifte Vaticaan/Italië/S. Marino Italiaanse taal		2,-
85	br.	1927	Speciale brief met 60c en 1,25 Volta Spec. Strookje en stempels		25,-
86	br.	1915-30	2 kaarten naar Uruguay en 3 naar Brazilië zeldzaam geheel		15,-
87	br.	1941	Ghettopost Litzmannstad naar Frankrijk stempel De Ältesten der Juden RR		50,-
88	krt	1927	Bijzondere reclamekaart Italcable gelopen van Rome-Desenzano R		20,-
89	FDC	1971	Israel. 3 FDC's met handtekeningen van de postzegelontwerpers Lippmann en Rothschild. Ongewoon!		10,-
90	br.	1921	Zakenbrief van de Hollandsche Bank voor de Middellandsche Zee via Italiaanse veldpost PM15 naar Genova Italië gefrankeerd met 10 en 50c Michetti		10,-
			Regno (GG = geen garantie stempel)		
91	o	1879	Regno . Sas 43, zwaar nummerstempel op de 2 Lire, mooi getand	600,-	20,-
92	*	1891	Regno, 59, 5 c.	320,-	10,-
93	o	1910	Regno, S.130 Garibaldi complete serie	525,-	35,-
94	**	1913	Regno 101c, 2/15c met cijfers niet gelijnd	22,-	5,-
95	***	1921	Regno, 120d, 10 c. filigrano piccolo croce, mooi randstuk	75,-	20,-
96	**	1921	Regno. Sas 121c, Vittoria, zonder watermerk	35,-	5,-
97	o	1922	Regno: 128-130. Mazziniserie met hoekstempel	165,-	9,-
98	o	1923	Regno: 147-149, zwarthemden, echt gest.	650,-	60,-
99	o	1923	Regno: 151, 10c Manzoni, stempel 18.1.1924, ECHT!	300,-	40,-
100	o	1917	Regno, Michetti, 4 lastige waarden: 110, 112, 157 en 219	205,-	15,-
101	o	1924	Regno, 158-161. Overdruk serie met garantie	1600,-	140,-
102	***	1924	Regno, 159d, Vittoria Lire Una. Filigrana 'piccola croce', hoekstuk	500,-	60,-
103	**	1921	Regno: 600ste sterfdag Dante Alighieri 116/118	24,-	5,-
104	***	1923	Regno: Propaganda Fide 131/134	75,-	20,-
105	***	1923	156 5 lire Manzoni met kopstaand watermerk RRR	1000++	200,-

106	***	1928	Regno 235/I, de 1,25 Em. Filiberto lijntanding	2500,-	350,-
107	***	1931	Zeldzame drukproef van de Staatdrukkerij. Cat. Waarde Unificato 250		30,-
108	o	1930	Regno: A 23 en 24, stempels GG		50,-
109	**	1933	Regno, S69, Anno Santo plus de luchtpostserie	58,-	5,-
110	o	1932	Regno: Dante Alighieri LP L.100 A41 met garantie	1200,-	275,-
111	o	1929	S52 Montecassino stempel GG	875,-	40,-
112	o	1932	322, 323, 324 Drie hoogste waarden Garibaldi stempels GG	515,-	40,-
113	o	1932	Regno, Decennale. Twee hoge waarden echt gestempeld: 338 en 339.	120,-	15,-
114	o	1932	Regno, decennale Lire 5 GG	675,-	50,-
115	o	1934	S1512 210 jaar annexatie Fiume luchtpost stempels GG	200,-	35,-
116	o	1934	Regno, luchtpost Valore Militare compleet, echt gest.	325,-	40,-
117	*	1935	Regno. S.83. Bellini serie incl. luchtpost	350,-	40,-
118	**	1936	Regno, A 95-99 Bimillenario Oraziano luchtpostserie (5 w.)	70,-	15,-
119	o	1936	404- 1,75 lire Oratio met duidelijk echt stempel	450,-	75,-
120	o	1936	A98, de 1 Lire luchtp. Oratio hoekstempel	325,-	35,-
121	o	1937	Regno, 424, 1,75 lire Augustus echt gestempeld	325,-	45,-
122	o	1937	Regno. Nr 434 Stradivarius de lire 2,55, mooi gestempeld	375,-	40,-
123	o	1938	Regno. 439/448, Impero	135,-	25,-
			Regno Posta Aerea		
124	o	1926-28	Regno posta aerea, nr 6	40,-	5,-
125	o	1926-28	Regno aerea. Nr 3A, mooi gestempeld	150,-	6,-
126	**	1927	Regno luchtpost S.1501 opdrukserie 2 ex.	100,-	10,-
127	o	1934	Regno posta aerea, Roma-Mogadiscio, vals gestempeld	3000,-	50,-
128	**	1942	Regno, propaganda Guerra, posta aerea. Non emessi, 12A, B, C	700,-	80,-
129	o	1914-22	Regno pacchi. Nr 7 en 9	60,-	6,-
130	o	1914-22	Regno pacchi. Nr 23	110,-	10,-
			Pubblicità- aanhangsels uit 1924		
131	**	1924	Pubblicità nr. 2, 15c Columbia	125,-	30,-
132	**	1924	Pubblicità nr. 4, 25c. Abrador	225,-	50,-
133	o	1924	Pubblicità 25 c Tagliacozzo (nr. 8)	1650,-	275,-
134	***	1924	Pubblicità nr. 5, 25c. Coen	500,-	100,-
135	***	1924	Pubblicità nr.7, 25c. Reinach	225,-	50,-
136	o	1924	Pubblicità nr. 10, 50 c. Coen rondstempel	140,-	35,-
137	o	1924	Pubblicità nr. 17, 50c. Tagliacozzo, rondstempel	1100,-	250,-
138	o	1924	Pubblicità nr 15, 50c Siero Casali	75,-	25,-
139	**	1924	Pubblicità 5 reclameaanhangsels		10,-
140	**	1924	Pubblicità 3 stuks: 1, 3 en 11	40,-	2,-
141	o	1924	Pubblicità nr. 18, 50c. Tantal, rondstempel	350,-	85,-
			GNR, Rep. Soc. en CLN, Luogotenenza		
142	***	1944	GNR, 8 postfrisse zegels met GNR opdruk	95,-	20,-
143	**	1944	RSI, Espressi, 19 en 20, GNR	300,-	40,-
144	***	1944	CLN, Torino, CEI nr 10 en 11 strookjes van 3		100,-
145	***	1945	CLN di Arona, 1-10 en 16 Postfris, niet gekeurd	1250,-	170,-
			Venezia Giulia		
146	*/**	1918-19	Venezia Giulia. Kaartje met 20 zegels		10,-
147	***	1918-19	Venezia Giulia. Verschoven opdruk, blokje van 8		10,-
148	*/**	1918-19	Venezia Giulia. Kaartje met afwijkingen op 2 blokjes van 8		10,-
149	*/**	1918-19	Venezia Giulia. 2 blokjes van 4		7,-
150	o	1918-19	Venezia Giulia Espresso, nr 1 gebruikt	320,-	25,-
			Repubblica Italiana		
151	**	1945	Repubblica, 100 lire Democratica nr. 565 tanding 14 x 14	230,-	40,-
152	***	1989	Repubblica. S 135 Risorgimento compleet. Serie postfris	520,-	140,-
153	***	1948	Repubblica, 590, 50 lire Risorgimento postfris	140,-	15,-
154	o	1951	Triest A. 3 kaartjes met 35 gestempelde zegels. Interessant	200,-	30,-
155	**	1943	Zara luchtpost nr 3	550,-	40,-

Afbeeldingen op onze website: www.filitalia.nl

HOE SLUITZEGELS, FOTO'S, KAARTEN EN KAUWGOMPLAATJES EEN VERZAMELING KUNNEN OPLEUKEN

Vincent Prange

Ik heb allang niets meer gedaan aan mijn verzameling van de vluchten van Balbo en ik ben van plan daar nu echt eens aan te gaan werken. Maar hoe en wat? Als ik naar soortgelijke verzamelingen op tentoonstellingen kijk, zie ik allemaal dure brieven (die ik nauwelijks heb), complete vellen triptieken en gedetailleerde informatie over routes en tarieven. Prachtig allemaal, maar als je één zo'n brief met een triptiek hebt gezien, dan heb je ze (oneerbiedig gezegd) allemaal gezien. Vandaar dat je de medeverzamelaars altijd snel langs de kaders ziet lopen om maar als eerste bij de handelarenstands te zijn. Het lijkt soms wel een estafette!

De tentoonstellingsreglementen zijn streng. De envelop moet zus en zo op een vel worden geplakt, de achterzijde mag alleen via verkleinde fotokopie worden getoond, wee je gebeente als de tarieven ontbreken, en frutsels als kaartjes, foto's etc. zijn niet erg gewenst.

En laat dat laatste nou een verzameling nu zo leuk en informatief maken! Bij het opzetten van een verzameling over de een vlucht van Balbo in 1933 vraag ik mij bijvoorbeeld af:

1. Wat is de historische betekenis van de vlucht.
2. Wat is de betekenis van een eskadervlucht van 24 toestellen in plaats van een of twee vliegtuigen.
3. Wat is zo bijzonder aan deze triptieken.
4. Wat maak de figuur Balbo zo bijzonder?
5. Wat was de impact van de vlucht in het buitenland?
6. In hoeverre geven de postzegels en de brieven een antwoord op deze vragen?

Deze vragen lijken mij eigenlijk belangrijker dan zaken als routes en tarieven en om deze met behulp van leuke parafernalia te beantwoorden kan een bijzondere verrijking van een verzameling betekenen.

Bijvoorbeeld: in die tijd werd van Balbo in Amerika een kauwgom-plaatje uitgegeven. Dat is heel bijzonder. Foto's op kauwgomplaatjes in Amerika waren in de eerste plaats voorbehouden aan beroemde Amerikanen zoals historische figuren, maar zeker ook sporthelden.

de VS (wat Italo Balbo ook zeker was). Ik heb dat plaatje en mooi dat het een plaats in mijn verzameling heeft.

Voor deze vlucht zijn in Amerika en Italië vrijwel identieke boekjes uitgegeven met daarin vijf velletjes met elk zes vignetten. Kosten per boekje: 1 lire, de opbrengst ging naar de weeskinderen van omgekomen vliegeniers. Mooie vignetten, die laten zien dat er veel meer activiteiten werden georganiseerd naast alleen maar de uitgaven van postzegels.

De eerste etappe van Rome naar Amsterdam verliep niet geheel vlekkeloos, want een van de vliegtuigen sloeg bij landing op het IJ bij Schellingwoude over de kop. Via het Amsterdamse politearchief heb ik foto's gekregen van het verongelukte vliegtuig en van de bezorgde Italiaanse vliegers bij de ingang van het Amstelhotel. Zo maak je naar mijn mening

deze overtocht veel aanschouwelijker dan het suffe afbeelden van een enkele brief!

Ook heb ik een kaart waarop een oorkonde is afgebeeld, geschilderd door Huub Luns (de 'foute' broer van). Een heel mooi werk van deze toen bekende schilder dat plechtig aan de Italiaanse ambassadeur werd overhandigd. Er zijn maar heel weinig van deze kaarten en ik was zo gelukkig deze nota bene in Italië op de kop te kunnen tikken. Het zijn allemaal dingen die aantonen wat de impact van deze vlucht op het buitenland had!

Sluitzegels

Deze werden vroeger veel gebruikt om de achterzijde van een envelop af te sluiten en tegelijkertijd reclame of propaganda te maken voor een of ander doel of product. Zo vrolijk ik mijn verzameling Egeo op met grappige kleine sluitzegels die voor elk eiland waren uitgegeven.

Ook mogen bij de verzameling Castelrosso niet de postzegels ontbreken die door het eigen

ONTWERPERS VAN POSTZEGELS VOOR HET VOETLICHT (SLOT)

Vincent Prange

In het novembernummer 2015 heb ik het gehad over de Japanse ontwerpers van zegels voor het Vaticaan. In de nalatenschap van dr. Kortekaas bevonden zich zes prachtige, met de hand vervaardigde covers van de beroemde schilderes Koseki Kimiko.

Stuk voor stuk fijne aquarelletjes, die ingelijst, zo aan de muur kunnen. In de nalatenschap vonden wij ook FDC's met handtekeningen van Tsugio Ogata,

eilandbestuur waren geproduceerd, maar die zo stumperachtig van ontwerp waren dat ze door Rome werden verboden en later als belastingzegels zijn gebruikt.

Sluitzegels zijn relatief heel goedkoop (ze kosten meestal om en nabij de vijf euro), het zijn bovendien soms heel mooie ontwerpen en ze kunnen dus een fraaie aanvulling zijn op uw verzameling postzegels. Enkele voorbeelden van sluitzegels die uitgegeven zijn: propaganda voor de Eerste Wereldoorlog, WK voetbal 1934 en de diverse Fiera's. Mooi als aanvulling op de postzegels die bij die gelegenheden zijn uitgegeven. Ik laat u wat voorbeelden zien en u kunt zelf bedenken bij welke verzameling dit zegel zou kunnen passen!

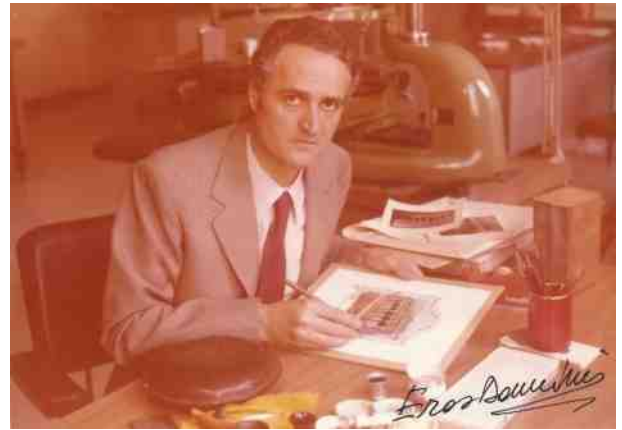
die voor het Vaticaan de zegels voor de Expo'70 in Tokio ontwierp.

Al deze getekende covers, etc. zijn nu verkrijgbaar in onze Februariveiling! Zij zijn uitermate geschikt om een unieke Vaticaanverzameling te creëren, waarmee u eindelijk eens met dit gebied op een tentoonstelling in de hoogste prijzen kunt vallen!

Tsugio Ogata

Tullio Mele en Alero Quiti, ontwerpers van vele zegels van Vaticaan en Italië. Van al deze kunstenaars komt nu prachtige documentatie, correspondentie, gesignde foto's en FDC's in de februari-veiling. Mele heeft ook nog allerlei proeven voor de staatsdrukkerij ontworpen. Daarvan komt een hoeveelheid door hem gesignde proefvellen in de veiling. Ook komen nog de ontwerpers Manfredi en Rudelli, die samen de werkersserie (Vaticaan S.113) ontworpen, met diverse getekende covers aan bod.

Eros Donnini

Maar met deze twee Japanse ontwerpers zijn we er nog niet. Ook van de ontwerpers over wie ik u vertelde in Filitalia van september 2015 komen heel veel gesignde covers en persoonlijke foto's met handtekening onder de hamer. Ik vertel u er alvast wat meer over:

In het septembernummer noemde ik al de correspondentie en foto's, FDC's met handtekeningen etc. van de volgende postzegelontwerpers van Vaticaan: Casimira Dabrowski, ontwerpster van de serie Maria Goretti (Vaticaan 156/7); de ontwerper Mariano Malatesta ontwerper van Italië 1284/8 uit 1975 en Lelio Scorzelli, ontwerper van Vaticaan segnatasse 25/39. Tenslotte vertelde ik over de beroemde beeldhouwer Greco, die o.a. de Rode Kruisserie van het Vaticaan ontwierp (nummer 392/4) en over

Eros Donnini was de ontwerper van heel veel Italiaanse postzegels in de jaren 1959 – 1978, maar ook voor San Marino en Vaticaan ontwierp hij een flink aantal zegels. Van hem komt ook een mooi kavel met documentatie en gesignde FDC's in de veiling. Werkelijk uniek en nog nooit eerder op een tentoonstelling of waar ook gezien. Allemaal rijp voor goud!

AGENDA

Filitaliabijsenkomsten in het bondsgebouw in Utrecht, Zeelantlaan 11, Kanaleneiland, Meubelboulevard.

20 februari

7 mei

3 september

5 november

ADRESSEN FILITALIA

voorzitter/redacteur/
veilingmeester/
Vincent Prange
Prinsengracht 284 B
1016 HJ Amsterdam
Tel: 020 421 84 85
Tel: 06 533 130 00
filitalia@upcmail.nl

vice-voorzitter
Cees Ursem
Overhagenseweg 12
6883 GV Velp
Tel: 026-3613906
c.ursem@chello.nl

penningmeester
Jan de Rijke
Duinlaan 2a
3233 EC Oostvoorne
Tel: 0181-774870
j.m.derijke@planet.nl
NL17RABO0346819369 t.n.v. Filitalia

secretaris/ledenadministratie
Leo van den Brun
Van Kinsbergenstraat 33
2518 GV 's-Gravenhage
Tel: 06 511 40 411
leovandenbrun@hotmail.com

lay-out clubblad
Leo van der Meer
Kerkhofpad 29
2201 LA Noordwijk
Tel: 071 361 20 10
mieke-leo@planet.nl

webmaster
Hans van der Velden
hanzepanzekevertje@hotmail.com
Website: www.filitalia

rondzendleider
W.J. Jansse
Weidestraat 16
2861 TM Bergambacht
Tel: 0182-351822,
liefst tussen 20 en 22.30 u
wijjvere@planet.nl
NL17RABO0346819369
t.n.v. Filitalia

VOORHEEN
POSTZEGELVEILING
WIGGERS DE VRIES BV

CORINPHILA

VEILINGEN IN NEDERLAND SINDS 1974
EN IN ZWITSERLAND SINDS 1926

GEVARIEERD AANBOD VAN BETERE ZEGELS,
POSTSTUKKEN, COLLECTIES EN ENGROSPOSTEN

TEVENS PRENTBRIEFKAARTEN, MUNTEN
EN PAPIERGELD

HÉT ADRES VOOR INTERNATIONALE VERKOOP

HEEMRAADSCHAPSLAAN 100
1181 VC AMSTELVEEN
NEDERLAND
TEL . +31 - (0)20 - 624 97 40
FAX +31 - (0)20 - 624 97 49
INFO@CORINPHILA.NL
WWW.CORINPHILA.NL

G.J. GARRITSEN REGISTERTAXATEUR FEDERATIE TMV

VEILINGCATALOGI DIGITAAL VIA ONZE WEBSITE,
OP AANVRAAG PER POST VERKRIJGBAAR

WILT U OOK INZENDEN VOOR EEN VAN ONZE
VOLGENDE VEILINGEN ?

GAARNE GEVEN WIJ U VRIJBLIJVEND ADVIES EN
INFORMATIE OVER ONZE VERKOOPVOORWAARDEN